

מיסוי רווחים לא מחולקים וחברות מעטים - עדכון חקיקה

לקוחות יקרים,

ביום 31.12.2024 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2025) (מיסוי רווחים לא מחולקים), התשפ"ה-2024 הכולל את תיקון מס' 277 ("התיקון") לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש), התשכ"א-1961 ("הפקודה") ביחס להסדר המס אשר יחול על חברות מעטים ואופן מיסוי הרווחים הצבורים בחברות. התיקון הנ"ל הוא בעל השפעות מרחיקות לכת על חברות רבות ובעלי המניות שלהן - ובין היתר על האפשרות לצבור רווחים בחברות ומיסוי העודפים הצבורים, על האפשרות להעניק שירותים באמצעות חברה ועל שיטת המיסוי הדו-שלבי (מס חברות ומס דיבידנד). יש לציין כבר כאן, כי לצד "סנקציות" רבות, במסגרת התיקון נוצרו גם הזדמנויות לחברות ונישומים מסוגים מסוימים, כאשר התנהלות נכונה עשויה לאפשר לנישומים כאמור להימנע מתחולתן של חלק מהסנקציות ואף ליהנות מיתרונות מיסויים במקרים מסוימים.

רקע

מטרתו המוצהרת של התיקון, הינה לצמצם את האפשרות לדחיית תשלום מיסים לזמן בלתי מוגבל (דחייה האפשרית במסגרת מודל המיסוי הדו-שלבי החל על חברות). לפיכך, חוקקו הוראות החוק המפורטות להלן, אשר תכליתן הינה הגדלת ההכנסות ממיסים כך שעיקר רווחיהן ימוסו באופן שוטף בשעור מס שולי או במס בשיעור מוגבר, ולא בשעור מס חברות בלבד. תיקון החקיקה אמנם חל על חברות המוגדרות כ"חברות מעטים" (דהיינו חברה אשר בשליטתם של עד חמישה בני אדם); אולם אם עד כה, סעיפי החקיקה שאיפשרו לרשות המסים לחייב במיסוי דו-שלבי את "חברות המעטים" היו מצומצמים ונגעו בעיקר ל"חברות ארנק" קלאסיות או חברות החזקה שאין להן כל פעילות עסקית; הרי שעתה, בעקבות התיקון, גם בעלי מניות בחברות מעטים רבות, המבצעות פעילות עסקית-מסחרית (שהיא לא דווקא מתן שירות בידי יחיד), עשויים להתחייב בשיעור מס שולי במידה ושיעור הרווחיות של החברה הוא מעל 7% מסוים; ובמקביל, גם חברות שאינן "חברות החזקה" - עשויות להידרש לשלם מס נוסף בגין עודפיהן הצבורים, ככל שהתנאים בסעיפי החקיקה המתוקנים חלים לגביהן.

להלן יפורטו עיקרי התיקונים.

חברות ארנק וחברות מעטים עם שיעור רווחיות גבוה (הרחבת סעיף 62א לפקודה)

תיקון סעיף 62א(א) - הגדלת קשת המקרים עליהם תחול "השקפה" של חברת ארנק

- סעיף 62א לפקודה (עוד טרם תיקון החקיקה), הסדיר את הסוגיה של מיסוי "חברות ארנק" - שבמובן זה נחשבו כחברות שכל פעילותן מבוצעת בידי יחיד בעל שליטה בחברה, ואשר מעניקות שירותים (דוגמת שירותי ניהול, שירותי נושא משרה וכיו"ב) לתאגיד אחר. במסגרת הדין שקדם לתיקון, מקום בו יחיד העניק שירותים באמצעות "חברת ארנק" שבבעלותו לצד ג', אזי מכוח סעיף 62א(א)(1) - הכנסות חברת הארנק "הושקפו" וסווגו לצרכי מס כהכנסות אישיות של בעל המניות המהותי בחברת המעטים; וזאת, למעט במקרים בהם אותו יחיד - החזיק במעל 10% מהמניות של צד ג' מקבל השירותים (כך שמקום בו יחיד החזיק במעל 10% ממניות של חברה, ניתן היה להעניק שירותים לאותה חברה באמצעות "חברת ארנק" שבבעלות היחיד, מבלי שתבוצע "השקפה" של ההכנסות). התיקון שבוצע לפקודה כעת צמצם אפשרות זו, שכן בעקבות התיקון, רק במקרה בו שיעור ההחזקה של היחיד בחברה (מקבלת השירותים) הוא מעל 25% - מתקיים החריג לסעיף ולא מבוצעת "ההשקפה" של הכנסות חברת הארנק אל היחיד. משמעות הדבר היא, שיחיד המעניק שירותים לחברה אחרת, באמצעות "חברת ארנק" שבבעלותו - יראו את הכנסות "חברת הארנק" כהכנסות אישיות של היחיד, החייבות במס שולי; וזאת למעט במקרים בהם היחיד מחזיק מעל 25% ממניות החברה מקבלת השירותים.
 - בנוסף, התיקון הרחיב את תחולת סעיף 62א(א)(2) ביחס ל"פעולות הנעשות בידי עובד עבור מעסיקו"; שכן עובר לתיקון - אדם שהיה מועסק בחברה שהוא "בעל מניות מהותי" בה (מעל 10% החזקה) - רשאי היה להיות "מועסק" באותה חברה באמצעות "חברת ארנק" שבבעלותו (ולא הייתה תחולה ל"השקפת" הכנסות חברת הארנק). בעקבות התיקון - כל הכנסה של "חברת ארנק" הנובעת מ"פעולות הנעשות בידי עובד עבור מעסיקו" - תחשב כהכנסה אישית של היחיד בעל המניות בחברת הארנק (ללא קשר לשאלה אם היחיד הוא בעל מניות בחברה המשלמת או לאו).
- במקביל, בוצע תיקון נוסף בסעיף 62א(א)(3): עובר לתיקון, הסעיף קבע חזקה חלוטה לפיה יראו את פעולות היחיד כ"פעולות הנעשות בידי עובד בעבור מעסיקו", אם מקורן של 70% או יותר מסך הכנסתה של חברת המעטים בשנת המס, הוא בשירות שניתן על ידי היחיד לאדם אחד במשך 30 חודשים לפחות מתוך תקופה של 4 שנים. במסגרת התיקון נקבע שתקופת הבחינה לעניין זה תהיה 22 חודשים מתוך 3 שנים.

הוספת חלופה חדשה לסיווג כ"חברת ארנק" - חברת מעטים עם פעילות עתירת יגיעה אישית

אחד השינויים המהותיים במסגרת התיקון, הוא הוספת סעיף 62א(א)(1) לפקודה - שמרחיב בצורה דרמטית את ההוראות החלות על "חברות ארנק" - גם על חברות עסקיות רבות נוספות, בעלות שיעורי רווחיות גבוהים.

יש לשים לב כי התיקון מתייחס לפי לשונו ל"חברות מעטים עם פעילות עתירת יגיעה אישית"; אך בפועל, ייחוס הכנסות החברה לבעלי השליטה בחברה בעקבות התיקון, עשוי לחול על כל חברה עסקית, לה מספר קטן של בעלי מניות, ואשר פועלת בשיעורי רווחיות גבוהים.

התיקון קובע כי במקרה שהכנסת החברה, כולה או חלקה, מופקת מ"יגיעתו האישית" של בעל מניות מהותי הפעיל בה, וכן כי שיעור רווחיותה של החברה גבוה מ-25%, יחויב בעל המניות במס שולי על חלקו בהכנסה החייבת של החברה מפעילות עתירת יגיעה אישית העולה על שיעור רווחיות של 25%. **הוראה זו עשויה לחול על בעל מניות, אשר שיעורי החזקותיו בחברה עולים על 30% (גם אם לכאורה אינו פעיל בחברה), או על בעלי מניות אחרים (המחזיקים בשיעורים נמוכים יותר בחברה), אם הכנסת החברה נובעת מיגיעתם האישית.**

דגשים והערות:

- ❖ הסעיף חל כאמור על חברות שהכנסתן נובעת מ"פעילות עתירת יגיעה אישית"; ואולם, הגדרת מונח זה בסעיף המתוקן היא רחבה ביותר, וכוללת כל הכנסה שאינה הכנסה המוחרגת במפורש מהגדרה זו (ובתוך כך הכנסות ריבית, הפרשי הצמדה, דיבידנד, דמי שכירות, רווחי הון וכו' - שלא ייחשבו כהכנסות מיגיעה אישית). לפיכך, הוראות הסעיף וייחוס הכנסות החברה כהכנסות אישיות של היחיד - עשויות לחול על קשת רחבה ביותר של מקרים, ועל חברות עסקיות רבות אשר שיעור הרווחיות שלהן הוא מעל 25%.
- ❖ הסעיף לא יחול במקרה ולחברה רווחים נצברים (כהגדרתם בסעיף 77) בסכום שאינו עולה על 750 אש"ח ו/או כאשר ההכנסה המיוחסת לכל אחד מבעלי השליטה גבוה מ- 30 מיליון ₪.
- ❖ הסעיף לא יחול על חברת משלח יד זרה, חברה מועדפת, חברת מוטבת או מפעל מאושר (דהיינו חברות הזכאיות להטבות מס מכוח החוק לעידוד השקעות הון).
- ❖ חלק ההכנסה החייבת שחויב במס שולי יוכר כהוצאה לחברת המעטים ויראו אותו כאילו חולק.
- ❖ בחישוב שיעור הרווח, נקבע כי יש לנטרל מההכנסה החייבת הוצאות לצדדים קשורים במידה ותכלית העסקאות הינה הימנעות ממס (הוראה זו נועדה מחברות מעטים לנסות "להקטין" את שיעור הרווחיות שלהן בדרכים שהן לכאורה מלאכותיות).
- ❖ במסגרת הוראות המעבר שנקבעו בתיקון, נקבע כי בשנת 2025 בלבד, תוכל חברת מעטים לבחור כי חלף חישוב שיעור הרווחיות שהיה בפועל בשנת 2025, ייעשה החישוב בהתאם לממוצע הרווחיות בשנים 2023-2025.

מודל חדש למיסוי הכנסת חברת מעטים שמקורה ברווחי שותפות

- ❖ תיקון נוסף מסדיר את אופן המיסוי של רווחים של חברות מעטים שהן שותפות בשותפות. הלכה למעשה, תכליתו של תיקון זה הינה לכלול כחלק מהוראות החוק (המטילות מס דו-שלבי על חלק מהרווחים של חברות מעטים), בעיקר גם "חברות ארנק" של עורכי דין ורואי חשבון, שעובר לתיקון הוחרגו מתחולת סעיף 62א.
- ❖ בתמצית, בעקבות התיקון, במקרה בו חברת מעטים מחזיקה ב-10% או יותר מהזכויות בשותפות, תוצאות השותפות יכללו בדוחות החברה לצורך חישוב שיעור הרווחיות על דרך של איחוד יחסי, ויחולו על בעלי המניות הפעילים בחברת המעטים ההוראות שתוארו לעיל.
- ❖ במקרה בו שיעור ההחזקה של חברת המעטים בזכויות השותפות נמוך מ-10%, 55% מההכנסה החייבת של השותפות המיוחסת לחברת המעטים, בניכוי תשלומים ששולמו לבעל השליטה (כהגדרתו להלן) על ידי חברת המעטים ואשר מוסו בידיו כהכנסת עבודה או הכנסה משירותים, תיחשב כהכנסתו החייבת מיגיעה אישית של בעל השליטה בחברת המעטים ("בעל שליטה").

עוד נציין בקצרה כי המודל החדש עשוי לעורר שאלות לעניין ייחוס הוצאות וסדר קיזוז הפסדים.

תיקון רלוונטי נוסף, הוא ההוראה שהתווספה בסעיף 62א(א3) לפקודה - ולפיה מקום בו חברת מעטים מחזיקה במניות של חברה אחרת, ומקבלת דיבידנד מאותה חברה; אזי במקרים בהם בעל השליטה בחברת המעטים הוא גם בעל מניות בחברה האחרת (מחלקת דיבידנד) והכנסתה (כולה או חלקה) הופקה מיגיעתו האישית - 55% מסכום הדיבידנד המחולק ייחשב כהכנסה אישית של היחיד בעל השליטה (דהיינו לא יחול פטור ממס בגין דיבידנד בין חברתי בגין רכיב זה).

מיסוי רווחים לא מחולקים (רווחים כלואים) (סעיף 81א לפקודה)

בנוסף לתיקונים שהוצגו לעיל, ובמטרה למנוע צבירת רווחים שלכאורה אינם משמשים לצרכי השקעות ריאליות במשק הישראלי, הוחלט על הוספתו של סעיף 81א לפקודה, במסגרתו ובהתקיימם של תנאי מסוימים, יוטל מס מיוחד בשיעור של 2% על הרווחים הנצברים החייבים (ראו הגדרות מטה)¹ של חברות מעטים ("המס הנוסף"). ככלל, המס הנוסף לא יחול על רווחים עליהם חלים חוקי עידוד, רווחים של מוסד כספי ורווחים מפעילות קבלנית/יזמית. המס הנוסף יחול על הרווחים הנצברים החייבים - **לרבות אלו שנצברו טרם תחילת החוק** - בהפחתת אחת מכריות הביטחון המפורטות להלן, כגובה מביניהן ("רווחים עודפים"):

1. **כרית העודפים:** כרית זו מייצגת סכום קבוע של 750 אלף ש"ח, שאינו תלוי בפעילות החברה. בקבוצת חברות, הכרית תחולק בין החברות ולא תינתן לכל חברה בנפרד.
2. **כרית הוצאות:** כרית זו מבוססת על היקף ההוצאות של החברה ותחושב לפי סך ההוצאות המוכרות לצרכי מס של החברה בשנת המס או ממוצע ההוצאות המוכרות של החברה בשנת המס ובשנתיים שקדמו לה, לפי הגבוה מביניהם. תשומת הלב כי לא יוכרו הוצאות שאינן מוכרות לצרכי מס עקב הפרשי עיתוי על אף שהן מהוות הוצאות אינטגרליות לעסק (כגון הפרשות לימי חופשה לעובדים).
3. **כרית נכסים:** כרית זו מבוססת על עלות הנכסים של החברה לצורכי מס. היא מחושבת על ידי חישוב עלות נכסי החברה, בניכוי נכסים מוחרגים, הון מניות ופרמיה, הלוואות מצד קשור, ובתוספת עלות חבר בני אדם מוחזק. לעניין זה, לא יילקחו בחשבון נכסים מוחרגים שאינם משמשים את החברה לצרכי העסק כגון ניירות ערך, נדל"ן להשקעה, או נכס בלתי מוחשי המפיק הכנסות מתגמולים (רשימה חלקית).

יודגש, כי תשלום המס הנוסף אינו יוצר לחברה בסיס עלות/מהווה הוצאה מותרת/מקטין את יתרת העודפים.

במסגרת התיקון, נקבעו שלושה חריגים אשר בהתקיים אחד מהם לא תחוייב החברה בתשלום המס הנוסף:

1. סך הפסדיה של החברה (הוני או עסקי) בשנת המס עולה על 10% מסכום הרווחים הנצברים בתום שנת המס הקודמת.
2. חלוקת דיבידנד בשיעור של 6% מהרווחים הנצברים בתום שנת המס הקודמת (ללא הפחתה של כריות הביטחון), וזאת בכל שנת מס. יצויין, כי כהוראה מטיבה, נקבע כי בשנת 2025 שיעור החלוקה יעמוד על שיעור של 5% בלבד.
3. חלוקת דיבידנד בשיעור של 50% מסך הרווחים העודפים.

לאור האמור, יש לבחון את תוצאות ואופי החברה על מנת לקבל את ההחלטה הכלכלית הנכונה ביותר לעניין חלוקת העודפים. ניתן לשנות את מסלול החלוקה בכל שנת מס.

¹ **רווחים נצברים** – עודפים בהתאם לחוק החברות או עודפים לצורכי מס (בתוספת הכנסות פטורות), כנומך מביניהם. היינו, הרווחים הנצברים אינם כוללים, לדוגמה, רווחי שערוד.

רווחים נצברים פטורים – רווחים נצברים שמקורם בהכנסה מוטבת (כהגדרתם בחוק עידוד השקעות הון, חוק עידוד תעשייה מיסים), רווחים שמקורם בפעילות מוסד כספי ורווחים שמקורם בפעילות קבלנית/יזמית. אותם רווחים יבחנו לתקופה של 7 שנים אחורה או מתחילת הפעילות.

רווחים נצברים חייבים – ההפרש שבין רווחים נצברים לרווחים נצברים פטורים.

רווחים עודפים – רווחים נצברים חייבים בתום שנת המס הקודמת בניכוי כריות הביטחון.

תיקון סעיף 77 לפקודה (דיבידנד כפוי)

סעיף 77 לפקודה מתייחס לחלוקת דיבידנד על ידי חברת מעטים. סעיף זה מסמיך את מנהל רשות המיסים, לאחר התייעצות עם ועדה ציבורית, להורות על חלוקה כפויה של רווחים כדיבידנד, בהתקיים תנאים מסוימים (ונוקשים) הקבועים בסעיף.

אף על חקיקתו של סעיף 81א, סעיף 77 לא בוטל, אך במסגרת התיקון הוגדלה תקרת הרווחים הנצברים שממנה ניתן לדרוש חלוקה כפויה מרף 5 מיליון ₪ לרף של 10 מיליון ₪. בנוסף הוגדלה תקרת הרווחים הנצברים שיש להותיר בחברה לאחר החלוקה האמורה, מ- 3 מיליון ₪ ל- 6 מיליון ₪.

יצוין כי בשלבים המוקדמים של הליך החקיקה, נוסח התיקון כלל גם הצעות נוספות בדבר תיקון סעיף 77 – שאילו היו מתקבלות, היה בהן כדי להקל על היכולת של רשות המסים ליישם את הוראות הסעיף (שמיושם למיטב ידיעתנו עד כה במקרים בודדים בלבד). בסופו של יום, רובם המכריע של התיקונים שהוצעו לסעיף 77 לפקודה לא נכללו בנוסח הסופי של התיקון, ולמעשה השינויים שהתווספו להוראות הסעיף צפויים להקשות אף יותר על יישומו.

הוראות שעה לשנת 2025

פירוק מרצון במס מופחת

במסגרת התיקון, נקבעה הוראת שעה אשר תהיה תקפה רק במהלך שנת 2025. במסגרת הוראת השעה, ניתנה אפשרות לפרק חברות מעטים ולחלק את מלוא נכסיהן לבעלי המניות. הפירוק יהיה פטור ממס למעט מס דיבידנד על הרווחים הראויים לחלוקה (עודפים לצורכי מס), מבלי לשלם מס על שווים ההוגן של הנכסים המחולקים העולה על יתרת הרווחים הראויים לחלוקה. בנוסף, בגין העברת זכות במקרקעין לא יחול מס רכישה או מע"מ.

כמו כן, לא יראו בהעברת התחייבויות של החברה לבעלי המניות כתמורה אגב הפירוק.

בעת מכירת הנכס על ידי היחיד, הרווח ממכירת הנכס יחולק לשתי תקופות באופן לינארי, בהתאם לתקופות ההחזקה בנכס הנמכר. עבור התקופה שבה הנכס הוחזק באמצעות החברה, יחול מס שולי, ואילו עבור התקופה שבה הנכס הוחזק כיחיד, יחול מס רווח הון/שבח לפי העניין.

בנוסף, נקבעו הוראות לעניין קביעת שווי הרכישה המקורי של הנכס בידי היחיד כאשר תינתן הבחירה לנישום בין יתרת שווי הרכישה כפי שהיתה בחברה או שווי הרכישה של מניות החברה (בהתאם לשווי של כל נכס מכלל נכסי החברה).

העברת נכס מחברה ליחיד במס מופחת (פירוק חלקי)

במסגרת הוראת השעה נקבע כי ניתן להעביר נכס מסוים מהחברה ליחיד ללא פירוק מלא של החברה. העברת הנכס תהיה פטורה ממס למעט תשלום מס דיבידנד על יתרת שווי הרכישה של הנכס בניכוי הלוואה לגביה נרשם שיעבוד על אותו נכס מועבר.

אנו ממליצים לבחון העברה של נכסים לידי בעלי המניות בעיקר ככל ולא קיים יתרון בהחזקה באמצעות חברה ויתרת העלות המקורית אינה משמעותית.

לעיל הבאנו את עיקרי תיקוני החקיקה; כאשר ההשפעות וההשלכות שלה, עשויות לחול על כל חברה הנשלטת בידי פחות מ- 5 בני אדם. בהתאם לאמור, אנו ממליצים לכל חברה כאמור ובעלי המניות בחברות מסוג זה, לבחון את השפעות התיקון בעניינם, ולבחון אפשרויות התנהלות בעתיד, שעשויות להקל על נטל המס.

מחלקת המסים עומדת לרשותכם בכל שאלה בעניין.

בברכה,
פישר (FBC & Co.)

Nlev@fbclawyers.com

Ypeled@fbclawyers.com

ofartuk@fbclawyers.com

Akadesh@fbclawyers.com

ובטלפון: 03-7428708

עו"ד (רו"ח) נועה לב גולדשטיין

עו"ד (רו"ח) יובל פלד

עו"ד אופיר פרטוק

עו"ד אדם קדש

.....
הכלול באגרת מידע זו הוא מידע כללי בלבד, הוא אינו חוות דעת משפטית או ייעוץ משפטי ואין להסתמך עליו. כל הזכויות שמורות לפישר ושות'. להירשם למייל זה או להסרה מרשימת התפוצה: news@fbclawyers.com